

KLAIPĖDOS RAJONO SENDVARIO SENIŪNIJOS AUKŠTKIEMIŲ SENIŪNAITIS

Romas Daugnoras, el.pšt.-romasdaugnoras@gmail.com, tel.num.-862060870

Klaipėdos rajono savivaldybės

Merui

DĖL LEIDIMO PASTATYTI GVILDŽIŲ KAIME AKMENĮ SU KAIMO PAVADINIMU

Prašau Jūsų leisti Gvildžių kaime Vėtrungių-Vėjo gatvių sankryžoje pastatyti, Gvildžių kaimo įamžinimui, akmenį su kaimo pavadinimu ir įkūrimo metais. Akmuo natūralus.

Gvildžių kaimas nedidelis. Daugelis jų yra naujakuriai, vienas kito nepažystantys, vietovės ypatingumo nežinantys, kaimynai. Tokiu būdu aplinka už kiemo ribų nėra laikoma sava, nepuoselėjama, nejauki. O kaimo istorija siekia kelis šimtmečius. Kaimas atsirado 1638 metais kai Martin Gwilda nusipirkes žemės įkūrė dvarą. Kur dvaras-ten tvarka, kuriasi naujos sodybos, vyksta aktyvus gyvenimas.

Šiuom projektėliu siekiama puoselėti aplinką, ugdant bedruomeniškumą. Tokiu būdu paskatinti gyventojus domėtis gyvenamosios vietos istorija, didžiutis ja, šiuo džiaugsmu dalintis su kaimynais, sutelkti gyventojus bendriems darbams tvarkyti ir grąžinti Gvildžių kaimo aplinką.

Išplėstinėje seniūnaičių sueigoje buvo aptarta ir prieštaravimų nėra.

Projektas bus įgyvendinamas pagal – Nevyrtausybinų organizacijų ir bendruomeninės veiklos stiprinimo 2017-2019 metų veiksmų plano 2.3 priemonės „Remti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ įgyvendinimo Klaipėdos rajono savivaldybėje aprašo. Pagal 3 skyriaus 24.6 priemonę. Projektas lėšoms gauti buvo rašytas per „Sendvario jungtinę bendruomenę“. Gauta 500 eur. Už šią sumą bus vykdomas projektėlis „Gvildžių kaimo įamžinimas“.

PRIDEDAMA: Vietovės schema, kur pažymėta akmens statymo vieta. 1 lapas

Trumpi kaimo aprašymai iš istorijos. 2 lapai

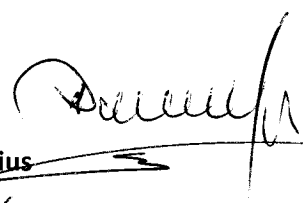
Akmens eskizas su kaimo pavadinimu ir metais. 1 lapas

Aukštikiemių seniūnaitis Romas Daugnoras

SUDERINTA:

Loreta Kuprienė

Gytis Kasperavičius

G. Bareikis

Непрестанно, работаю над тем, чтобы
 Sales депмистерский
 интересы

20.11.23

20.11.23

In memoriam

Apniūkusią lapkričio dieną Klaipėdą pasiekė liūdna žinia – tolimojoje Australijoje, Sidnėjuje, užgeso Klaipėdos krašto dukra Ona Marta Borchertaitė-Barzdienė. Šios lietuvininkės gyvenimo vingiuose atsispindi visi skaudūs dvidešimtojo amžiaus Klaipėdos krašto politiniai ir ekonominiai įvykiai.

Ona Marta gimė 1912 m. balandžio 1 d. Gvildžių dvaro savininkės Urtės Krežiūtės-Gvildienės antroje santuokoje su Endriumi Borchertu.

Mergaitė užaugo ir brendo aplinkoje, kurioje skleidėsi stiprus lietuvybės žiedas ir slėpinga Vydūno dvasia. Vaikystėje ją supo lietuviškojo jaunimo dainos ir Joninių laužai ant gretimo Gvildžių piliakalnio. Į atmintį įsirėžė 1923 metų sausio įvykiai. Tai jos motina Urtė Borchertienė priglobė sukilimo dalyvius ir parodė jiems kelią į Klaipėdą. Kaip daugelio lietuvininkų vaikai, Ona Marta mokėsi Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnazijoje.

1939-1940-ieji metai ir vėlesni įvykiai negailestingai pakeitė visos šeimos ir artimųjų gyvenimus.

Jos tėvas – Endrius Borchertas, žymus lietuvininkų politikos ir visuomenės veikėjas, verslininkas, buvęs Klaipėdos direktorijos pirmininkas, nacių suimtas ir ištremtas iš gimtojo krašto, po karo 1945 metais NKVD vėl suimtas ir nuteistas kalėti, 1957 metais mirė ir palaidotas Kazachstane, Karagandoje.

Jos motina – Urtė Borchertienė su sūnumi Reiniu 1949 metais ištremta į Sibirą, 1951 metais mirė Ust-Abakane, ten ir palaidota. Paleistas iš tremties brolis emigravo į Vokietiją, ten mirė 1993 metais, palaidotas Miunchene.

Ona Marta Borchertaitė, 1932 metais ištekėjusi už Alfonso Barzdžio, Lietuvos aviacijos, vėliau – pasienio tarnybos karininko, 1941 metais priėmė lemtingą sprendimą – emigruoti iš Lietuvos. Tik taip, pasinaudodama sausio 10 d. pasirašyta sutartimi, galėjo ištraukti iš NKVD kalėjimo suimtą vyrą ir išvengti tėvų likimo.

1949 metais Barzdžių šeima emigravo iš DP stovyklos į Australiją, apsigyveno Brisbane, vėliau – Sidnėjuje. Toli nuo Gimtinės užaugo trys vaikai, subrendo penki anūikai. Vos Lietuvai atkūrus Nepriklausomybę, Ona Marta Barzdienė skubėjo į Gimtinę – Gvildžius. Sunku įsivaizduoti, ką ji jautė, vietoj gražios, rūpestingai prižiūrėtos tėvonijos pamačiusi sukežusius pastatus ir apšnerkštą kiemą. Vandens gurkšnis iš Gimtinės šulinio nenumaldė troškimo dar kartą ją aplankyti. Nebespėjo. Metų našta ir klatinga liga buvo greitesnė.

Ona Marta Borchertaitė-Barzdienė mirė Sidnėjuje 2005 m. lapkričio 18 d. Jos pelenai palaidoti Rookwood Memorial Gardens and Crematorium (lietuvių sekcijoje), greta 1972 metais mirusio vyro pelenų.

Jos prisiminimą ir lietuvybę, išlaikytą per visą dvidešimtąjį amžių, liko ištikimai saugoti vaikai Nijolė Stelmokienė (Čikagoje), Jūratė Ivinskienė ir Arvydas Barzdis (Sidnėjuje) su šeimomis.

A. Arbušauskaitė

Nedidelis **Gvildžių** (*Gwilden*) dvarelis minėtas XIX a. viduryje. Veikiausiai tai buvo naujosios kartos dvaras, pobaudžiaviniu laikotarpiu įkurtas Danės upės kairiojoje pakrantėje.

1846 m. Gvildžiai (*Gwilden*) buvo kulmiškasis dvaras. Jis priklausė Klaipėdos teismų jurisdikcijai, Klaipėdos lietuvininkų parapijai, Klaipėdos paštui. Ten buvo 2 gyvenamieji namai (sodybos). Visi 29 gyventojai buvo evangelikai, visi jie kalbėjo lietuviškai¹¹³.

1857 m. Gvildžių dvare gyveno 13 žmonių, valdyta 204 margai žemės (apie 51 ha). Dvaro savininkas buvo Gvildys (*Gwildis*)¹¹⁴.

1871 m. Gvildžiai (*Gwilden*) turėjo atskiros dvaro apylinkės statusą. Ten stovėjo 2 gyvenamieji namai (sodybos) su 5 šeiminingais butais. 1867 m. ten gyveno 27 žmonės, o 1871 m. - 29 (14 vyrų ir 15 moterų). Tik 8 gyventojai buvo gimę ten pat, o kiti buvo atvykėliai. Be 28 evangelikų dar gyveno vienas katalikas. Užregistruoti 5 vaikai iki 10 metų amžiaus. 13 gyventojų mokėjo skaityti ir rašyti, o 11 pripažinti beraščiais¹¹⁵.

1885 m. Gvildžiai (*Gwilden*) turėjo savarankiškos dvaro apylinkės statusą. Valdytas 61 ha žemės: 33 ha arimų (vertintų po 7,05 markės už ha), 8 ha pievų (po 9,01 markės už ha). Dvaras priklausė Triušelių valsčiui ir registracijos apylinkei, Klaipėdos parapijoms. Ten stovėjo 2 gyvenamieji namai (sodybos) su 5 šeiminingais butais. Gyveno 24 žmonės (11 vyrų ir 13 moterų), visi jie buvo evangelikai¹¹⁶.

1895 m. Gvildžiai (*Gwilden*) turėjo savarankiškos dvaro apylinkės statusą. Valdyti 59,6 ha žemės. Ten stovėjo du gyvenamieji namai (sodybos) su 4 šeiminingais butais. Iš viso gyveno 21 žmogus (13 vyrų ir 8 moterys), visi jie buvo evangelikai. Dvaras priklausė Klaipėdos evangelikų parapijai, Triušelių valsčiui ir registracijos apylinkei¹¹⁷.

1905 m. Gvildžiai (*Gwilden*) turėjo savarankiškos dvaro apylinkės statusą. Valdyta 59,5 ha žemės (vertintos kaip 6,65 markės už ha). Ten stovėjo 2 gyvenamieji namai (sodybos), kur buvo 2 šeiminingi butai ir 2 būstai vienišiams. Gyveno 17 žmonių (iš jų 8 vyrai). 15 vietos evangelikų kalbėjo lietuviškai, kaip ir abu vietos katalikai. Dvaras priklausė Klaipėdos parapijoms, Triušelių valsčiui ir registracijos apylinkei¹¹⁸.

1913 m. Gvildžiai (*Gwilden*) turėjo savarankiškos dvaro apylinkės statusą, valdė 59,5 ha žemės, už kurią mokėjo 375,9 markės metinio žemės našumo mokesčio. Gyvulius laikė 3 namų ūkiai. Laikyti 9 arkliai (7 buvo vyresni kaip 4 metų), 24 galvijai (iš jų 12 karvių ir telyčių), 5 avys, 34 kiaulės. Užregistruota 15 žąsų, 21 antys, 15 vištų su gaidžiais. Auginti 104 vaismedžiai: 54 obelys, 14 kriaušių, 21 slyva, 15 vyšnių¹¹⁹.

1925 m. Gvildžių dvaras valdė 60 ha žemės, ten gyveno 22 žmonės. Valsčius buvo Triušeliuose (kaip ir mokykla), kitos įstaigos – Klaipėdoje¹²⁰.

Po 1944 m. Gvildžių vietovardis išliko. Ten prie Žvejonės upelio statyta ir naujų sodybų.

Nedidelis **Jakų** dvaras buvo įkurtas kalvagūbryje šalia rytų pusėje plytėjusios lygumos su drėgnesniais plotais, per kurią tekėjo Smeltalės upelis. Prie upelio stovėjo ir dvaro sodyba¹²¹.

¹¹³ Schlott... 1848, S. 133.

¹¹⁴ Statistisch... 1857, S. 231.

¹¹⁵ Die Gemeinden... 1874, S. 12 – 13.

¹¹⁶ Gemeindelexikon... 1888, S. 16 – 17.

¹¹⁷ Gemeindelexikon... 1898, S. 12 – 13.

¹¹⁸ Gemeindelexikon... 1907/ 1908, S. 160 – 161.

¹¹⁹ Gemeindelexikon... 1915, S. 8 – 9.

¹²⁰ Klaipėdos... 1926, p. 18 – 19.

¹²¹ Juška A., Pėteraitis V., Purvinas M., Vaičekauskienė E. Jakai – Mažosios Lietuvos enciklopedija. T. I. Vilnius. 2000, p. 621.

Patorius
Saidano
Saidano
2017-11-23

Daiva Bellokaitė

Sadeinta 2017-11-23

2017-11-23